

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

(національна галузева академія наук)

Україна, 01054, м. Київ-54
вул. Бульварно-Кудрявська, 20

тел. 486-24-60
факс (044) 486-33-69
e-mail: amu@academia.gov.ua
www.academia.gov.ua

09.06.2017 № 179/06-14

На _____ від _____

Рахункова палата України

Д О В І Д К А

щодо сприяння Національній академії мистецтв України організації
музичної освіти в Україні станом на 1 червня 2017 року

Галузеву систему освіти (на червень 2015 року) складали близько 1,5 тис. (різних типів і рівнів) навчальних закладів, серед яких суто музичних нараховувалось більше 1,3 тис. Це – 7 музичних (академія, університет, консерваторія, інститут) ВНЗ III-IV рівнів акредитації (у т.ч. 5 державних), 4 державних середніх спеціалізованих музичних школи-інтернати, 31 музичне училище (ВНЗ I рівня акредитації) та 1270 дитячих музичних шкіл у статусі ПСМНЗ (початковий спеціалізований мистецький навчальний заклад), що належать до комунальної власності.

Упродовж багатьох десятиліть в державі сформована і діє багаторівнева оптимальна мережа музичних навчальних закладів, яка повністю забезпечує потреби дітей та молоді в отриманні музичної освіти і відіграє важливу роль в естетичному вихованні молоді та формуванні духовного потенціалу особистості.

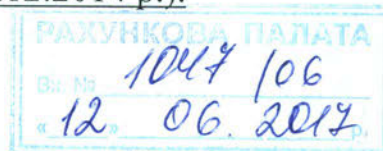
Національна академія мистецтв України як галузева академія наук останнім часом активізувала свої зусилля на взаємодію та співпрацю з Мінкультури, МОН, Комітетом Верховної Ради з питань науки і освіти щодо практичного розв'язання проблем, які мають місце в роботі мистецьких навчальних закладів.

Пропозиції та рекомендації щодо вирішення проблемних питань НАМ України формувалися на основі результатів роботи Координаційної ради з питань мистецької освіти і науки (утворена за міжвідомчим принципом), до якої входять провідні вчені і фахівці сфери мистецтва (в т. ч. заступник Міністра культури, заступник Міністра освіти і науки, представник Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти).

Завдяки такій взаємодії і співпраці НАМ України із зацікавленими відомствами, органами та організаціями, на рівні Координаційної ради розглядалася низка проблемних питань, які особливо характерні для роботи музичних навчальних закладів як:

1. «Застосування норм нової редакції Закону України «Про вищу освіту» в системі вищої культурно-мистецької освіти» (16.12.2014 р.).

Довідково.

Згідно із Законом «Про вищу освіту» поступово припиняється підготовка у ВНЗ фахівців освітньо-кваліфікаційних (наукових) рівнів «молодший спеціаліст», «спеціаліст», «кандидат наук», «асистент-стажист» і натомість запроваджується «молодший бакалавр», «доктор філософії». Передбачається, що асистентура-стажування має продовжити своє функціонування у рамках нового Закону «Про післядипломну освіту». Такі зміни негативно позначаються на збереженні наступності у музичній (мистецькій) освіті. Перешкодою для трансформації музичних училищ, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів у коледжі з підготовки молодших бакалаврів є вступ абітурієнтів на базі повної загальної середньої освіти, набуття викладачами училищ при реорганізації у коледжі статусу науково-педагогічних працівників та зменшення терміну навчання студентів.

Відповідно до рекомендацій Ради найбільш оптимальним для трирівневої системи мистецької освіти має стати збереження культурно-мистецьких училищ (коледжів) у статусі вищих професійних коледжів з підготовки молодших спеціалістів після прийняття Законів «Про освіту», «Про професійну (вищу професійну) освіту».

Відповідні пропозиції НАМ України були надіслані Мінкультури, МОН, Комітету ВРУ з питань науки і освіти, які враховані при розробці Законів «Про освіту», «Про професійну освіту».

2. «Атестація науково-педагогічних працівників мистецьких ВНЗ з урахуванням специфіки освітньої діяльності (присвоєння вчених звань професора і доцента) (23.04.2015 р.).

Довідково.

При розрахунку частки науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які на той час забезпечували викладання лекційних годин дисциплін навчального плану за напрямками підготовки і спеціальностями галузей знань 0201 «Культура», 0202 «Мистецтво», проектом нових Ліцензійних умов, не були враховані почесні звання «Заслужений артист України», «Заслужений художник України», «Заслужений архітектор України», «Заслужений працівник культури України».

Відповідно до надісланих НАМ України і Мінкультури на адресу МОН пропозицій частина звань врахована за винятком «Заслужений діяч мистецтв України», «Заслужений працівник культури України».

3. «Стан і перспективи підвищення кваліфікації педагогічних працівників культурно-мистецьких навчальних закладів України» (23.04.2015 р.).

Довідково.

Проведене на основі статистичної звітності аналітичне дослідження показало, що потреби у підвищенні кваліфікації у 5 разів перевищують можливості системи. Замість 12-14 тис. щорічно підвищують кваліфікацію в Інституті післядипломної освіти НАКККіМ (1,5 тис.) та у п'яти ліцензованих обласних підрозділах (1 тис.) лише 2,5-3 тис. педагогічних працівників (додаток 1).

Найбільше відчувають брак можливостей повноцінного підвищення кваліфікації викладачі початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (понад 3,5 тис. щорічно), які до матеріалів своєї атестації замість свідоцтва державного зразка вимушені долучати довідки про участь у семінарах, конкурсах, майстер-класах тощо. Не охоплюються належним чином підвищенням кваліфікації і викладачі музичних училищ.

Рекомендовано Мінкультури, МОН, регіональним органам культури, державним і комунальним мистецьким ВНЗ збільшити (через ліцензування) обсяги підвищення кваліфікації педагогічних працівників сфери культури (додаток 2).

4. «Формування концептуальних засад профільного навчання у середніх спеціалізованих мистецьких школах (школах-інтернатах) системи Мінкультури» (23.04.2015 р.).

Довідково.

В галузевій системі освіти функціонує 4 державних середніх спеціалізованих музичних школи-інтернати, які працюють в містах за місцем розташування державних музичних академій (консерваторій) і створювались при них для підготовки до вступу у ВНЗ

найбільш одарованих дітей. З часом школи набули юридичної самостійності і, нажаль, упродовж останніх років окремі значно послабили взаємодію з Академіями через не зовсім толерантні взаємини між керівниками.

За фаховою підготовкою школи перевищують рівень освіти в музичних училищах, проте це не підтверджується документом державного зразка еквівалентного диплому училища.

Рекомендовано особливості функціонування шкіл закріпити на рівні законодавчих та нормативно-правових актів.

Пропозиції НАМ України, що узгоджуються з позицією Мінкультури та МОН закріплені у п.2 ст.20 проекту Закону України «Про освіту», можуть бути враховані при доопрацюванні проекту Закону «Про професійну освіту» або розробці законопроекту «Про вищу професійну освіту» на випадок, коли педагогічний колектив школи приймає рішення увійти в структуру ВНЗ у статусі «Вищий професійний коледж – школа-інтернат», що матиме законодавчий розвиток та узгоджуватиметься з чинною нормативно-правовою базою.

5. «Особливості підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації (доктор філос., доктор наук) в мистецьких ВНЗ» (17.11.2015 р.).

Довідково.

Проаналізовано ефективність роботи аспірантури і докторантури в системі вищої культурно-мистецької освіти, що є основною формою підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації (кандидатів і докторів наук).

Напрацьовано спільно з Мінкультури пропозицію передбачити у ст.20 проекту Закону України «Про освіту» науково-освітній ступінь «Доктор мистецтва», який може присвоюватись за результатами творчих досягнень, що фактично визнаватиметься як творча аспірантура.

Пропозиція врахована і у разі ухвалення Закону поширюватиметься на Закони «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Підсумовуючи зазначене НАМ України вважає, що при розробці законодавчої та нормативно-правової бази обов'язково має враховуватися специфіка роботи мистецьких навчальних закладів, в яких часто проявляється інноваційність, як в структурній побудові (у структурі ВНЗ IV р. а. може функціонувати коледж з підготовки молодшого спеціаліста), так і у професійній та багаторівневій спрямованості навчального процесу. Прикладом можуть слугувати такі заклади як: Київська дитяча академія мистецтв, для якої характерна професійна багаторівневність і багатожанровість (безперервне навчання починаючи з початкової школи і завершуючи магістратурою); Київська муніципальна академія естрадного і циркового мистецтва та Київський інститут музики імені Р.М.Глієра, які акредитовані за IV рівнем і в структурі яких функціонує коледж з підготовки молодших спеціалістів (I-й р.а.).

Проведення у перспективі адміністративно-територіальної реформи в державі неодмінно призведе до змін у галузевій мережі навчальних закладів (кількісні показники, структурна побудова). Реалізація завдання щодо оптимізації мережі, мінімізації перевиробництва кадрів, змін підходів до формування державного замовлення стимулюватимуть владні органи та керівників навчальних закладів піти по апробованому шляху інноваційного розвитку структури і навчального процесу.

**Віце-президент НАМ України,
член-кореспондент**

09.06.2017

В. А. Бітасєв

**МЕРЕЖА ТА КАДРОВИЙ СКЛАД ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
закладів освіти сфери культури усіх рівнів і типів станом на 01.01.2015 р.**

№ п/п	Найменування регіону (області)	Мережа закладів освіти							Кадровий склад педагогічних працівників							К-сть пед.прац.	
		Всього закладів	з них:						Всього праців.	з них працюють у:						з СПВО у %	підв. кваліф. у 2014р.
1	2	3	МУ(МіК)	УК(КіМ)	Ін.ВНЗ	ПСМНЗ	К(Ц)ПК	О(М)МК	10	МУ(МіК)	УК(КіМ)	Ін.ВНЗ	ПСМНЗ	К(Ц)ПК	О(М)МК	17	18
1.	АР Крим	72	1	1	2	67	1	-	1609	153	120	66	1267	3	-	66,8	182(2)
2.	Вінницька	57	1	1	-	54	1	-	1409	132	122	-	1134	21	-	64,5	269(1)
3.	Волинська	38	1	-	-	37	-	-	1071	196	-	-	875	-	-	64,8	158(3)
4.	Дніпропетровська	92	2	1*	2	87	-*	-	3068	294	136	266	2372	-	-	56,9	258(1)
5.	Донецька	108	4	1	2	100	-	1	3936	370	109	47	3384	-	26	51,5	315(3)
6.	Житомирська	42	1	1	-	39	1	-	1182	134	111	-	934	3	-	56,7	194(2)
7.	Закарпатська	67	1	1*	-	64	-*	1	1827	114	106	-	1603	-	4	54,5	236(1)
8.	Запорізька	69	1	1	-	66	-	1	1529	98	76	-	1353	-	2	56,6	79(3)
9.	Івано-Франківська	59	1	1	-	57	-	-	1592	102	75	-	1415	-	-	68,9	261(3)
10.	Київська	62	-	1	-	61	-	-	1921	-	179	-	1742	-	-	63,4	63(1)
11.	Кіровоградська	48	1	1	-	46	-	-	882	87	62	-	733	-	-	97,5	142(3)
12.	Львівська	79	2	2	1	73	-	1	3437	340	262	65	2764	-	6	71,0	417(3)
13.	Луганська	80	1	-	-	78	-	1	1857	68	-	-	1786	-	3	49,1	351(3)
14.	Миколаївська	49	1	1	-	45	1	1	1012	132	101	-	769	5	5	61,6	203(2)
15.	Одеська	72	1	-	2	68	-	1	2418	215	-	164	2030	-	9	68,6	477(3)
16.	Полтавська	47	1	1	-	44	-	1	1439	129	109	-	1195	-	6	35,8	31(3)
17.	Рівненська	34	-	-	-	34	-	-	993	-	-	-	993	-	-	68,0	183(2)
18.	Сумська	36	1	-	-	35	-	-	957	162	-	-	795	-	-	65,5	123(3)
19.	Тернопільська	56	1	1	-	53	-	1	1516	140	126	-	1239	-	11	66,5	254(3)
20.	Харківська	83	1	2	1	78	1*	-*	1941	134	162	43	1590	12	-	87,7	412(2)
21.	Херсонська	39	1	1	-	36	-	1	1082	140	116	-	818	-	8	49,3	192(3)
22.	Хмельницька	59	1	1	-	57	-	-	1544	66	120	-	1358	-	-	96,6	219(3)
23.	Черкаська	42	2	-	-	38	1	1	1271	179	-	-	1086	3	3	59,2	296(2)
24.	Чернівецька	49	1	-	-	47	-*	1*	1049	133	-	-	873	-	43	53,5	143(3)
25.	Чернігівська	40	1	1	-	37	-	1	1039	110	106	-	816	-	7	65,4	209(1)
26.	м. Київ	61	1	-	3	56	-	1	3601	230	-	576	2787	-	8	76,1	320(1)
27.	Державні заклади	10	1	-	1	7	-	1	1143	220	-	49	857	-	17	100,0	220(1)
РАЗОМ:		1550	31	20	14	1464	6	15	46325	4078	2198	1276	38568	47	158	65,8	6207
																	1575(1)
																	1470(2)

Умовні скорочення (позначки):

ВНЗ – вищий навчальний заклад

ПСМНЗ – початковий спеціалізований мистецький навчальний заклад

К(Ц)ПК – курси (центр) підвищення кваліфікації

О(М)МК – обласний (міський) методичний кабінет навчальний заклад

МУ(МіК) – музичне училище (мистецтв і культури)

(1) – свідоцтва державного зразка

(3) – семінар, майстер-клас

УК(КіМ) – училище (коледж) культури (культури і мистецтв)

СПВО – спеціальна повна вища освіта

* – підрозділ з підвищення кваліфікації (методики)

(2) – довідка не ліцензованого підрозділу

ПРОПОЗИЦІЇ

щодо додаткового ліцензування мистецьких ВНЗ на право надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації

Музичні училища

на право підвищення кваліфікації викладачів музичних шкіл (шкіл мистецтв)

Музичні училища (училища мистецтв)	Ліц. обсяг	Музичні училища (училища мистецтв)	Ліц. обсяг
Волинське	150	Полтавське	200
Донецьке	500	Сєвєродонецьке	300
Запорізьке	250	Сумське	150
Івано-Франківське	250	Тернопільське	200
Кіровоградське	150	Херсонське	150
Львівське	450	Хмельницьке	250
Одеське	350	Київський інст. музики	400
РАЗОМ:	2100	+	1650

Музичні академії

на право підвищення кваліфікації викладачів музичних училищ (училищ мистецтв)

Назва ВНЗ	Ліц. обсяг	Закріплення МУ(УМ) областей
Національна музична академія України імені П.І.Чайковського	250 (8 н.з.)	Вінницька, Житомирська, Полтавська, Черкаська, Чернігівська, м. Київ, Київська ССМШ
Львівська національна музична академія імені В.М.Лисенка	250 (9 н.з.)	Волинська, Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька, Львівська ССМШ
Одеська національна музична академія імені А.В.Нежданової	200 (6 н.з.)	АР Крим, Кіровоградська, Миколаївська, Одеська, Херсонська, Одеська ССМШ
Харківський національний університет мистецтв імені І.П.Котляревського	250 (9 н.з.)	Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Сумська, Харківська, Харківська ССМШ
РАЗОМ:	950	

